

فهرست مطالب

فصل سوم: نقش‌های وابسته و تبعی

- نقش‌های وابسته ۳۵
- مضاف‌الیه ۳۵
- صفت ۳۶
- نقش‌های تبعی (معطوف / بدل / تکرار) ۳۸
- آزمون ۸ ۴۰
- آزمون ۹ ۴۲
- آزمون ۱۰ ۴۳
- آزمون ۱۱ (جامع فصل‌های ۱، ۲، ۳) ۴۵

فصل چهارم: هسته و وابسته

- هسته ۴۷
- وابسته‌های پیشین ۴۸
- صفت اشاره ۴۸
- صفت مبهم ۴۸
- صفت عالی ۴۸
- صفت پرسشی ۴۹
- صفت تعجبی ۴۹
- صفت شمارشی ۴۹
- شاخص ۵۰
- وابسته‌های پسین ۵۱
- مضاف‌الیه ۵۱
- صفت شمارشی ترتیبی ۵۱
- صفت بیانی ۵۱
- پرکاربردترین صفت‌های بیانی ۵۱
- آزمون ۱۲ ۵۴
- آزمون ۱۳ ۵۶
- آزمون ۱۴ ۵۸

فصل اول: جمله / حروف پیوند

- جمله و انواع آن ۱۰
- حرف ربط (پیوند) ۱۰
- جمله ساده ۱۰
- جمله غیرساده (مرکب) ۱۱
- نکاتی پیرامون حروف ربط ۱۲
- آزمون ۱ ۱۴
- آزمون ۲ ۱۵

فصل دوم: نقش‌های اصلی

- نهاد ۱۸
- انواع نهاد ۱۸
- مفعول ۱۹
- مسند ۲۱
- متمم ۲۱
- انواع متمم ۲۲
- منادا ۲۴
- قید (گروه قیدی) ۲۵
- آزمون ۳ ۲۷
- آزمون ۴ ۲۹
- آزمون ۵ ۳۰
- آزمون ۶ ۳۲
- آزمون ۷ ۳۳

فصل هشتم: اجزای جمله

- ۹۴ نهاد و گزاره
 ۹۵ اجزای اصلی جمله
 ۹۵ نهاد + فعل (دوجزئی)
 ۹۵ نهاد + مفعول + فعل (سه جزئی)
 ۹۶ نهاد + مسند + فعل (سه جزئی)
 ۹۸ نهاد + متمم + فعل (سه جزئی)
 ۹۹ نهاد + مفعول + متمم + فعل (چهار جزئی)
 ۱۰۰ نهاد + مفعول + مسند + فعل (چهار جزئی)
 ۱۰۲ نهاد + متمم + مسند + فعل (چهار جزئی)
 ۱۰۳ شیوه عادی
 ۱۰۳ شیوه بلاغی

- آزمون ۲۵ ۱۰۵
 آزمون ۲۶ ۱۰۷
 آزمون ۲۷ ۱۰۹
 آزمون ۲۸ (جامع فصل های ۷، ۸) ۱۱۱

فصل نهم: حذف / ضمیر

- حذف ۱۱۳
 • حذف با قرینه لفظی ۱۱۳
 • حذف با قرینه معنوی ۱۱۳
 ضمیر ۱۱۵
 • ضمیر شخصی ۱۱۵
 • ضمیر مشترک ۱۱۵
 • ضمیر اشاره ۱۱۵
 • ضمیر پرسشی ۱۱۵
 • ضمیر تعجبی ۱۱۶
 • ضمیر مبهم ۱۱۶

- آزمون ۲۹ ۱۱۶
 آزمون ۳۰ ۱۱۸
 آزمون ۳۱ ۱۲۰

فصل پنجم: ترکیب وصفی و اضافی

- ترکیب اضافی ۶۰
 ترکیب وصفی ۶۱
 آزمون ۱۵ ۶۲
 آزمون ۱۶ ۶۳

فصل ششم: وابسته های وابسته

- ممیز ۶۵
 مضاف الیه مضاف الیه ۶۶
 صفت مضاف الیه ۶۸
 صفت صفت ۶۹
 قید صفت ۷۰
 آزمون ۱۷ ۷۱
 آزمون ۱۸ ۷۲
 آزمون ۱۹ ۷۴
 آزمون ۲۰ ۷۵
 آزمون ۲۱ (جامع فصل های ۴، ۵، ۶) ۷۷

فصل هفتم: فعل

- فعل ۷۹
 زمان فعل ۷۹
 ویژگی فعل (شمار) ۸۰
 فعل کمکی (معین) ۸۱
 ویژگی فعل (معلوم و مجهول) ۸۲
 تفاوت معنایی افعال ۸۴

- آزمون ۲۲ ۸۹
 آزمون ۲۳ ۹۱
 آزمون ۲۴ ۹۲

فهرست مطالب

۱۵۱.....	آزمون ۳۵.....
۱۵۳.....	آزمون ۳۶.....
۱۵۵.....	آزمون ۳۷ (جامع فصل‌های ۹، ۱۰، ۱۱).....

❖ آزمون‌های جامع

۱۵۸.....	آزمون ۳۸.....
۱۵۹.....	آزمون ۳۹.....
۱۶۰.....	آزمون ۴۰.....
۱۶۲.....	آزمون ۴۱.....
۱۶۳.....	آزمون ۴۲.....
۱۶۵.....	آزمون ۴۳.....
۱۶۷.....	آزمون ۴۴.....
۱۶۸.....	آزمون ۴۵.....
۱۷۰.....	آزمون ۴۶.....
۱۷۲.....	آزمون ۴۷.....
۱۷۳.....	آزمون ۴۸.....
۱۷۵.....	آزمون ۴۹.....
۱۷۷.....	آزمون ۵۰.....

۱۸۰..... **تست‌های کنکور**

۲۲۰..... **پاسخنامه تشریحی**

❖ فصل دهم: معنائشناسی

۱۲۲.....	معنائشناسی.....
۱۲۲.....	روابط معنایی واژگان.....
۱۲۳.....	• مترادف.....
۱۲۴.....	• تضاد.....
۱۲۴.....	• تناسب.....
۱۲۵.....	• تضمّن.....
۱۲۶.....	واژگان هم‌خانواده.....
۱۲۷.....	تحوّل معنایی واژگان.....
۱۲۸.....	تحوّل نوشتاری واژگان.....
۱۲۹.....	واژگان هم‌آوا.....

۱۳۸..... **آزمون ۳۲**

۱۳۹..... **آزمون ۳۳**

۱۴۱..... **آزمون ۳۴**

❖ فصل یازدهم: انواع ...

۱۴۳.....	انواع «را».....
۱۴۴.....	انواع «ان».....
۱۴۵.....	انواع «ک».....
۱۴۶.....	انواع «ی».....
۱۴۷.....	انواع «و».....
۱۴۸.....	انواع «ا».....
۱۴۹.....	انواع «گر».....
۱۴۹.....	انواع «به».....
۱۵۰.....	انواع «تا».....
۱۵۰.....	واژگان مُمال.....
۱۵۱.....	واژگان دو تلفظی.....

وابسته‌های وابسته

فصل ششم:

همان‌طور که می‌دانیم، گروه اسمی از «هسته» و «وابسته» تشکیل می‌شود. بعضی از وابسته‌ها نیز می‌توانند وابسته‌ای داشته باشند.

وابسته‌های وابسته عبارتند از:

❖ ممیّز ❖ مضاف‌الیه مضاف‌الیه ❖ صفت مضاف‌الیه
❖ صفت صفت ❖ قید صفت

ممیّز

معمولاً برای شمارش تعداد یا اندازه و وزن موصوف، میان صفت شمارشی و موصوف آن، اسمی می‌آید که وابسته عدد است و «ممیّز» نام دارد.

برخی از ممیّزها عبارت‌اند از:

«تن، کیلوگرم، گرم، من، سیر و ...» برای وزن

«فرسخ (فرسنگ)، کیلومتر، سانتی‌متر، میلی‌متر، ...» برای طول

«دست» برای تعداد معینی از لباس، میز و صندلی، ظرف

«توپ و طاقه» برای پارچه

«تخته» برای فرش

«دستگاه» برای وسایل و لوازم الکتریکی و همانند آن‌ها

«تا» برای بسیاری از اشیا

❖ هر یک از واژگان فوق در صورتی ممیّز هستند که بعد از صفت‌های پیشین و قبل از هسته قرار بگیرد.

به کیلومتر پنجم رسیدیم. / یک کیلومتر راه مانده است.

ممیّز

ممیّز نیست

به طاقه پارچه دست کشیدم. / هر طاقه پارچه، زیباتر از دیگری بود.

ممیّز

ممیّز نیست

❖ **تختی** ممیّز با عدد یا وابسته پیشین همراه خود، یک‌جا وابسته هسته می‌شود.

دو جلد کتاب / دو تخته فرش

به جهت نمودار توجه کنید. ممیّز وابسته عدد است؛ سپس هر دو، وابسته هسته می‌شوند. بعضی واژگان ممیّز خاص خود را دارند.

یک فروند کشتی / سه دستگاه اتومبیل

❖ بعضی واژگان در جمله در جایگاه ممیّز قرار می‌گیرند.

دخترک یک بغل لاله چید. / یک دنیا عشق به او دادم.

چندمرده حلّاجی

در ابیات زیر «ممیّز» را مشخص کنید؛ سپس نمودار پیکانی هر یک را رسم کنید.

- ۱) دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ
 - ۲) یک کربلا شکوه به چشمت نهفته است
 - ۳) به زلفی بسته‌ام دل از مضامینم چه می‌پرسی
 - ۴) جرئت پرواز برق خرمن آسودگی است
 - ۵) یک حلب شیشه‌گر از هر قدمت می‌جوشد
- امروز خورشید در دشت، آینه‌دار من و تو
ای روضهٔ مجسم گودال قتلگاه
دو عالم معنی باریک قربان سرمویش
یک جهان آشفتگی در بال و پر داریم ما
خاطر آبله در سیر و سفر خواهی داشت

- ۱) ممیّز ← چمن (یک چمن داغ) ۲) ممیّز ← کربلا (یک کربلا شکوه)
- ۳) ممیّز ← عالم (دو عالم معنی ...) ۴) ممیّز ← جهان (یک جهان آشفتگی)
- ۵) ممیّز ← حلب (یک حلب شیشه)

مضاف الیه مضاف الیه

اسم + _ + اسم + _ + اسم

اسم یا ضمیری که بعد از مضاف‌الیه قرار می‌گیرد، مضاف‌الیه مضاف‌الیه نامیده می‌شود. به عبارت دیگر، در برخی از گروه‌های اسمی، «مضاف‌الیه»، در جایگاه وابستهٔ هسته قرار می‌گیرد، آن‌گاه این مضاف‌الیه، خود، وابسته‌ای از نوع «اسم» (در نقش مضاف‌الیه) می‌پذیرد. این «مضاف‌الیه» با «مضاف‌الیه» همراه خود، یک‌جا وابستهٔ هسته محسوب می‌شود.

وسعت استان کرمان / محوطهٔ میدان شهر

به جهت نمودار توجه کنید. مضاف‌الیه مضاف‌الیه، وابستهٔ مضاف‌الیه است؛ پس هر دو وابستهٔ هسته می‌شوند.

حقایق عالم معنا	مضاف‌الیه مضاف‌الیه
(حقایق عالم معنا)	مضاف‌الیه مضاف‌الیه
کتاب تاریخ ایران	مضاف‌الیه مضاف‌الیه
(کتاب تاریخ ایران)	مضاف‌الیه مضاف‌الیه
پرچم کشور ایران	مضاف‌الیه مضاف‌الیه
(پرچم کشور ایران)	مضاف‌الیه مضاف‌الیه
پرچم کشورم	مضاف‌الیه مضاف‌الیه
(پرچم کشورم)	مضاف‌الیه مضاف‌الیه

چندمرده حاجی

«مضاف‌الیه مضاف‌الیه» را در ابیات و عبارات زیر بیابید؛ سپس نمودار هر یک را رسم کنید.

- ۱) آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پرمهتابی، که هر گاه مشت خونین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم.
- ۲) دیروز اگر سوخت‌ای دوست، غم‌برگ و بارمن و تو امروز می‌آیید از باغ، بوی بهار من و تو
- ۳) دیگر اکنون آن عماد تکیه و امید ایران‌شهر / شیرمرد عرصه ناوردهای هول / آن خداوند و سوار رخس بی‌مانند / آن‌که هرگز چون کلید گنج مروارید - گم نمی‌شد از لبش لبخند ...
- ۴) خنده‌ات را می‌خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم، / گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند / بخند بر شب / بر روز، بر ماه / بخند بر پیچاپیچ خیابان‌های جزیره
- ۵) بدان‌که از جمله نام‌های حُسن، یکی جمال است و یکی کمال و هر چه موجودند، از روحانی و جسمانی، طالب کمال‌اند.
- ۶) روزگاری از فراز همین برج‌ها فرمان به سواحل دریای سیاه داده می‌شده.

- ۱) مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← م (مشت ... قلبم)
- مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← ش (باران‌های ... سکوتش)
- ۲) مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← من (بوی بهار من)
- مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← تو (بوی بهار تو)
- ۳) مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← ایران‌شهر (عماد تکیه ایران‌شهر) / ایران‌شهر (عماد امید ایران‌شهر) / ناوردها (شیرمرد عرصه ناوردهای ...) (توجه: «هول» در شیرمرد عرصه ناوردهای هول» به معنی هولناک، صفت مضاف‌الیه است).
- مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← مروارید (کلید گنج مروارید)
- ۴) مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← م (گل ... کشور م)
- مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← جزیره (پیچاپیچ خیابان‌های جزیره)
- ۵) مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← حُسن (جمله نام‌های حُسن)
- ۶) مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← سیاه (سواحل دریای سیاه) (توجه: سیاه، اسم دریاست نه صفت آن)

صفت مضافیه

اسم + _ + اسم + _ + صفت

اسم + _ + صفت پیشین + اسم

در یک ترکیب اضافی، اگر مضاف‌الیه، صفت بپذیرد، صفت مورد نظر، «صفت مضافیه» نامیده می‌شود. در این نوع گروه اسمی «مضاف‌الیه» که وابسته «هسته» است به کمک «صفت» توضیح داده می‌شود. گاهی مضاف‌الیه صفت پیشین (صفت اشاره، صفت مبهم، صفت شمارشی اصلی / ترتیبی، صفت تعجبی، صفت عالی و صفت پرسشی) می‌پذیرد که در آن صورت صفت بین مضاف و مضاف‌الیه قرار می‌گیرد. موضوع این کتاب / موضوع یک کتاب / موضوع جذاب‌ترین کتاب / موضوع کدام کتاب / موضوع همه کتاب‌ها / موضوع چه کتاب جالبی!

گاهی مضاف‌الیه، صفت پسین (صفت شمارشی ترتیبی، صفت بیانی فاعلی / مفعولی / نسبی / لیاقت / مفعولی) می‌پذیرد. موضوع کتاب علمی / موضوع کتاب دوم / موضوع کتاب گیرا / موضوع کتاب خواندنی دانش آموز پایه دوازدهم / یادآوری خاطره دلپذیر

به جهت نمودار توجه کنید. در صورتی که مضاف‌الیه، صفت پسین بگیرد، ابتدا از صفت به مضاف‌الیه نمودار را رسم می‌کنیم؛ سپس هر دو وابسته هسته می‌شوند.

دانش آموز این کلاس / خاطره بهترین درس

در صورتی که مضاف‌الیه، صفت پیشین بگیرد، ابتدا از صفت پیشین (که در وسط ترکیب قرار گرفته است)، به مضاف‌الیه نمودار را رسم می‌کنیم؛ سپس هر دو را که وابسته هسته می‌شوند، به هسته متصل می‌کنیم.

چند مورده حاجی

«صفت مضاف‌الیه» را در ابیات و عبارات زیر مشخص کنید؛ سپس نمودار پیکانی هر یک را رسم کنید.

- ۱) گردنش مثل گردن همان غاز مادر مرده‌ای بود که در همان ساعت در دیگ مشغول کباب شدن بود.
- ۲) بدان گاه سوگند پرمایه شاه چنین بود آیین و این بود راه
- ۳) آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.
- ۴) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده
- ۵) فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.

۱) صفت مضاف‌الیه ← همان (گردن همان غاز)

صفت مضاف‌الیه ← مادرمرده (گردن ... غاز مادرمرده)

۲) صفت مضاف‌الیه ← پرمایه (سوگند پرمایه شاه) (پرمایه شاه: ترکیب وصفی مقلوب)

۳) صفت مضاف‌الیه ← این (سموم این عقل)

صفت مضاف‌الیه ← بی‌درد (سموم ... عقل بی‌درد)

صفت مضاف‌الیه ← بی‌دل (سموم ... عقل بی‌دل)

۴) صفت مضاف‌الیه ← بی‌حساب (باران رحمت بی‌حساب)

صفت مضاف‌الیه ← بی‌دریغ (خوان نعمت بی‌دریغ)

۵) صفت مضاف‌الیه ← بهاری (دایهٔ ابر بهاری)

صفت صفت

اسم + _ + صفت + _ + صفت

برخی از صفت‌ها، صفت‌های همراه خود را بیش‌تر معرفی می‌کنند و دربارهٔ ویژگی‌های آن‌ها توضیح می‌دهند؛ یعنی صفتی که هستهٔ گروه را توصیف می‌کند، خود موصوف واقع می‌شود و صفت دیگری می‌گیرد. این صفت با صفت همراه خود، یک‌جا وابستهٔ هسته می‌شود.

پیراهن آبی روشن لباس آبی سیر

صفت صفت صفت صفت صفت صفت

رنگ سبز چمنی (چمنی: صفت صفت) موی قهوه‌ای تیره (تیره: صفت صفت)

به جهت نمودار توجه کنید. ابتدا از صفت صفت به صفت رسم می‌کنیم؛ سپس هر دو وابستهٔ هسته می‌شوند. اگر یک هسته، دو صفت بپذیرد، دلیل وجود «صفت صفت» نیست. (صفت صفت را نباید با وجود چند صفت برای موصوف اشتباه گرفت.)

به این دو مثال توجه کنید:

آسمان آبی ابری (هم «آبی»، هم «ابری» صفت «آسمان» است.)

صفت صفت

آسمان آبی روشن («آبی» صفت «آسمان» و «روشن» صفت «آبی» است.)

صفت صفت صفت

صفت صفت، اغلب دربارهٔ رنگ‌ها به‌کار می‌رود.

بلوز سبز روشن / روسری آبی آسمانی / رنگ سرخ تیره

صفت صفت صفت صفت صفت صفت

به ندرت صفاتی مانند: «واقعی، ظاهری، حقیقی و ... در توصیف صفات دیگر به کار می‌روند و صفت صفت واقع شدن این‌گونه واژگان امکان‌پذیر است.

دانش آموز موفق واقعی

صفت صفت

چندمره حاجی

در کدام یک از گروه کلمات زیر، «صفتِ صفت» به کار رفته است؟ هر یک را مشخص کنید؛ سپس نمودار مناسب هر یک را رسم کنید.

صفت شمارشی ترتیبی / دوستان حقیقی بی‌ادعا
منظومه حماسی طبیعی / پالتوی خاکستری تیره
رنگ زرد روشن / باران مهربان صمیمی

صفتِ صفت ← ترتیبی (صفت شمارشی ترتیبی)

صفتِ صفت ← طبیعی (منظومه حماسی طبیعی)

صفتِ صفت ← تیره (پالتوی خاکستری تیره)

صفتِ صفت ← روشن (رنگ زرد روشن)

قید صفت

کلمه‌ای است که درباره اندازه، درجه و مقدار صفت پس از خود توضیح می‌دهد.

دوست بسیار مهربان

هوای فوق‌العاده سرد / آسمان نسبتاً ابری

به جهت نمودار توجه کنید. ابتدا از قید صفت، به صفت رسم می‌کنیم؛ سپس هر دو وابسته هسته می‌شوند. قیدهایی مانند «نسبتاً، خیلی، بسیار، فوق‌العاده و...» که بین هسته و صفت قرار می‌گیرند اندازه صفت را بیان می‌کنند.

هوای نسبتاً خوب

کودک خیلی بازیگوش

قید صفت

قید صفت

چندمره حاجی

«قید صفت» را در عبارات زیر بیابید و برای هر یک نمودار رسم کنید.

(۱) آهوی بسیار چالاک و زرنگ می‌کند در دشت یک لحظه درنگ

(۲) دلاوران بس جوانمرد، با مهر کمر به خدمت سپاه بستند و گروهی نسبتاً کثیر را با خود همراه کردند.

(۳) آن سوار بی‌مانند، رواندازی از پشم بر خود پیچید و در آن هوای فوق‌العاده پرسوز، راهی دشت‌های

پهناور گردید.

(۱) قید صفت ← بسیار (آهوی بسیار چالاک)

(۲) قید صفت ← بس (دلاوران بس جوانمرد) / نسبتاً (گروهی نسبتاً کثیر)

(۳) قید صفت ← فوق‌العاده (هوای فوق‌العاده پرسوز)

آزمون ۱۷ (فصل ششم)

وابسته‌های وابسته

۱۶۱ **تست** در کدام بیت دو «وابسته وابسته» به کار رفته است؟

- ۱) گر نور عشق حق به دل و جان او افتد
۲) وجه خدا اگر شهودت منظر نظر
۳) یک دم غریق بحر خدا شو گمان نبر
۴) از پای تا سرت همه نور خدا شود
- بالله کز آفتاب فلک خوب تر شوی
زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی
کز آفتاب هفت بحر به یک موی تر شوی
در راه ذوالجلال چو بی‌پا و سر شوی

۱۶۲ **تست** در کدام بیت، «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» به کار نرفته است؟

- ۱) یکی تازی‌ای برنشسته سیاه
۲) هرکه فریادرس روز مصیبت خواهد
۳) پادشاهی که طرح ظلم افکند
۴) سر پر ز شرم و بهایی مراسم
- همی خاک نعلش برآمد به ماه
گو در ایام سلامت به جوانمردی کوش
پای دیوار مُلک خویش بکند
اگر بی‌گناه هم رهایی مراسم

۱۶۳ **تست** در کدام بیت «قید صفت» به کار رفته است؟

- ۱) گنه‌بخش بسیار بخشودنی
۲) جهان کاروان شاه سالار بود
۳) جواهر نجویم در این مرز و بوم
۴) ز بسیاری لشکر اندیشه کرد
- از او هر زمان روح را مایه‌ای
در آن کاروان بار بسیار بود
کزین مایه بسیار دارم به روم
صبری در آن تاختن پیشه کرد

۱۶۴ **تست** در کدام بیت «صفت مضاف‌الیه» به کار نرفته است؟

- ۱) روزم به غم جهان فرسوده گذشت
۲) در آتش عشق تو چنان بنشینم
۳) دست همه اهل کشف و ارباب شهود
۴) عاشق که غم جان خرابش نرود
- شب در هوس بوده و نابوده گذشت
کز ابر محبت‌م سمندر بارد
از دامن ادراک تو کوتاه بود
تا جان بود از جان تب و تابش نرود

۱۶۵ **تست** واژه «فرسنگ» در کدام بیت «ممیز» است؟

- ۱) میان دو لشکر دو فرسنگ ماند
۲) به یک ساعت از هفت فرسنگ راه
۳) شتر در شتر رفت فرسنگ‌ها
۴) سه فرسنگ بالای این بیشه است
- سکندر گران‌مایگان را بخواند
برفتند ایمن ز ایران سپاه
ز زرین و سیمین و ز رنگ‌ها
به یک سال اگر شیرگیری به دست

۱۶۶ **تست** در کدام عبارت زیر «صفت صفت» به کار رفته است؟

- ۱) ابرهای سپید و برفگون، آرام آرام در آسمان افق آبی پدیدار شدند.
۲) کودک بازگوش با سرخوشی، بازچه‌های زرد و سرخ را به دوستش نشان می‌داد.
۳) مهربان‌ترین پرستار بخش، دستان نوازشگر پرمهرش را بر پیشانی بیمار نهاد.
۴) مرد پیاده به افق چشم دوخت و از فراز دشت‌ها قامت مادیان سرخ تیره را بازشناخت.

۱۶۷ **تست** واژه مشخص شده در کدام بیت «وابسته وابسته» نیست؟

- ۱) بیراهنی که آید از او بوی یوسفم
 ۲) ما جفا از تو ندیدیم و تو خود نپسندی
 ۳) معاشران ز حریف شبانه یاد آرید
 ۴) قلب بی حاصل ما را بزَن آکسیر مراد
- ترسم برادران غیورش قبا کنند
 آن چه در مذهب ارباب طریقت نبود
 حقوق بندگی مخلصانه یاد آرید
 یعنی از خاک در دوست نشانی به من آر

۱۶۸ **تست** نمودار پیکانی کدام وابسته وابسته نادرست رسم شده است؟

- ۱) سرمای بس ناجوانمردانه
 ۲) سه شاخه میخک
 ۳) مهربانی مادر آرام
 ۴) گل های این باغچه

۱۶۹ **تست** در کدام بیت «وابسته وابسته» به کار رفته است؟

- ۱) تا وارهی از دم ستوران
 ۲) تو مشّت درشت روزگاری
 ۳) ای مادر سرسپید بشنو
 ۴) تو قلب فسرده زمینی
- وین مردم نحس دیومانند
 از گردش قرن ها پسا فکنند
 این پند سیاه بخت فرزند
 از درد ورم نموده یک چند

۱۷۰ **تست** در کدام بیت «وابسته وابسته» بیش تری به کار رفته است؟

- ۱) غلام همّت دردی کشان یک رنگم
 ۲) چنین که صومعه آلوده شد ز خون دلم
 ۳) گو شمع میارید در این جمع که امشب
 ۴) بر آستانه میخانه هر که یافت رهی
- نه آن گروه که ازرق لباس و دل سینهند
 گرم به باده بشوید حق به دست شماست
 در مجلس ما، ماه رخ دوست تمام است
 ز فیض جام می اسرار خانقه دانست

آزمون ۱۸ (فصل ششم)

۱۷۱ **تست** وابسته های وابسته

در کدام بیت «وابسته وابسته» به کار نرفته است؟

- ۱) آن لعل در آگینه ساده بیار
 ۲) چون می دانی که مدّت عالم خاک
 ۳) ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست
 ۴) این سبزه که امروز تماشاگاه ماست
- و آن محرم و مونس هر آزاده بیار
 باد است که زود بگذرد باده بیار
 بی باده گلرنگ نمی باید زیست
 تا سبزه خاک ما تماشاگاه کیست

۱۷۲ **تست** در عبارت زیر چند «وابسته وابسته» به کار رفته است؟

«و در جمله چون رغبت مردمان از مطالعت کتب تازی قاصر گشته است و آن حکم مهجور مانده بود، بر خاطر گذشت که آن را ترجمه کرده آید و در کشف اشارات آن اشباعی رود و آن را به آیات و ابیات مؤکد گردانیده شود تا این کتاب را احیایی باشد و مردمان از فواید آن محروم نمانند.»

- ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

✓ تست ۱۷۳ در کدام بیت «وابسته وابسته» بیش تری به کار رفته است؟

- (۱) دوستان شرح پریشانی من گوش کنید
 (۲) شرح این آتش جان‌سوز نگفتن تاکی
 (۳) بس که دادم همه جا شرح دلارایی او
 (۴) این زمان عاشق سرگشته فراوان دارد
 داستان غم پنهانی من گوش کنید
 سوختم سوختم این راز نهفتن تا کنی
 شهر پرگشت ز غوغای تماشایی او
 کی سر برگ من بی‌سروسامان دارد

✓ تست ۱۷۴ در کدام گزینه، «صفت صفت» به کار نرفته است؟

- (۱) گندم طلائی پرنگ
 (۲) درخت انبوه سیب
 (۳) چشمان سبز روشن
 (۴) گیسوان قهوه‌ای سیر

✓ تست ۱۷۵ رسم نمودار پیکانی کدام «وابسته وابسته» نادرست است؟

- (۱) کتاب تاریخ ایران
 (۲) کتاب کدام شاعر
 (۳) کتاب این استاد
 (۴) کتاب ادبیات فارسی

✓ تست ۱۷۶ در کدام بیت «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» به کار رفته است؟

- (۱) تاب بنفشه می‌دهد طرّه مشک سای تو
 (۲) ای گل خوش نسیم من بلبل خویش را مسوز
 (۳) من که ملول گشتمی از نفس فرشتگان
 (۴) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار
 پرده غنچه می‌درد خنده دلگشای تو
 کز سر صدق می‌کند شب همه شب دعای تو
 قال و مقال عالمی می‌کشم از برای تو
 گوشه تاج سلطنت می‌شکند گدای تو

✓ تست ۱۷۷ تعداد «صفت مضاف‌الیه» در مقابل کدام بیت نادرست نوشته شده است؟

- (۱) هوای مسکن مألوف و عهد یار قدیم
 (۲) بشنو این نکته که خود را زغم آزاده کنی
 (۳) به کام تا نرساند مرا لبش چون نای
 (۴) صوفی ار پاده به اندازه خورد نوشش باد
 ز رهروان سفر کرده، عذر خواهی بس (دو)
 خون خوری گر طلب روزی نهاده کنی (دو)
 نصیحت همه عالم به گوش من باد است (یک)
 و نه اندیشه این کار فراموشش باد (یک)

✓ تست ۱۷۸ در کدام یک از عبارات زیر «میمیز» به کار رفته است؟

- (۱) گفت: این چه حکایت است؛ آنچه من دانم در این ملک چهارصد زاهد است.
 (۲) گفت: این فرومایه هزار من سنگ برمی‌دارد و طاقت سخنی نمی‌آرد.
 (۳) خرقه‌پوشی در کاروان حجاز همراه ما بود. یکی از امرای عرب مر او را صد دینار بخشیده تا قربان کند.
 (۴) یکی از بزرگان گفت ملاح را که: بگیر این هر دو را که به هر یکی پنجاه دینار دهم.

✓ تست ۱۷۹ در کدام گزینه «قید صفت» دیده نمی‌شود؟

- (۱) کودک بسیار بازیگوش
 (۲) هوای خیلی سرد
 (۳) مرد کم‌سخن
 (۴) بیمار بس رنجور

✓ تست ۱۸۰ در کدام بیت زیر «وابسته وابسته» به کار رفته است؟

- (۱) این‌جا برای از تو نوشتن هوا کم است
 (۲) اکسیر من! نه این که مرا شعر تازه نیست
 (۳) سرشارم از خیال ولی این کفاف نیست
 (۴) گاهی تو را کنار خود احساس می‌کنم
 دنیا برای از تو نوشتن مرا کم است
 من از تو می‌نویسم و این کیمیا کم است
 در شعر من حقیقت یک ماجرا کم است
 اما چه قدر دل‌خوشی خواب‌ها کم است

آزمون ۱۹ (فصل ششم)

* وابسته‌های وابسته

✓ تست ۱۸۱ در شعر زیر کدام واژه مشخص شده «وابسته وابسته» است؟

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت، / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار
باران را / نگه جز پیش پا را دید نتواند، / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس
یازی، / به اکراه آورد دست از بغل بیرون، / که سرما سخت سوزان است... / مسیحای جوانمرد من!
ای ترسای پیرپیرهن چرکین! / هوا بس ناجوانمردانه سرد است ... آی / دمت گرم و سرت خوش باد /
سلامم را تو پاسخ گوی، در بگشای / منم من، میهمان هر شبت، لولی‌وش مغموم ...

□ (۱) سخت □ (۲) من □ (۳) بس □ (۴) هر

✓ تست ۱۸۲ تعداد «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» در مقابل کدام بیت نادرست نوشته شده است؟

□ (۱) شاه‌نشین چشم من تکیه‌گه خیال توست
□ (۲) آن کس که منع ما ز خرابات می‌کند
□ (۳) چراغ روی تو را شمع گشت پروانه
□ (۴) گوهر جام‌جم از کان جهانی دگر است
□ (۱) جای دعاست شاه من، بی تو مباد جای تو (دو)
□ (۲) گو در حضور پیر من این ماجرا بگو (یک)
□ (۳) مرا ز حال تو با حال خویش پروا نه (یک)
□ (۴) تو تمنا ز گل کوزه‌گران می‌داری (دو)

✓ تست ۱۸۳ تعداد «وابسته وابسته» در مقابل کدام بیت نادرست نوشته شده است؟

□ (۱) سواد دیده غم‌دیده‌ام به اشک مشوی
□ (۲) تو کز مکارم اخلاق عالم دگری
□ (۳) به غلامی تو مشهور جهان شد حافظ
□ (۴) هزار جهد بکردم که یار من باشی
□ (۱) که نقش خال توام هرگز از نظر نرود (سه)
□ (۲) وفای عهد من از خاطر ت به در نرود (دو)
□ (۳) حلقه بندگی زلف تو در گوشش باد (دو)
□ (۴) مرادبخش دل بی‌قرار من باشی (دو)

✓ تست ۱۸۴ در عبارت زیر، چه نوع «وابسته وابسته‌ای» به کار رفته است؟

«شاید بتوان گفت نام و آوازه عطار در بیرون از مرزهای زبان فارسی بیش تر است، همان‌گونه که
امرسن، شاعر آمریکایی، صد و سی سال پیش، پیش‌بینی کرد که عطار و عمر خیام به زودی در غرب
از ارج و اعتبار فراوان برخوردار خواهند شد.»

□ (۱) صفت مضاف‌الیه □ (۲) مضاف‌الیه مضاف‌الیه

□ (۳) قید صفت □ (۴) صفت صفت

✓ تست ۱۸۵ در کدام گزینه «ممیز» به کار نرفته است؟

□ (۱) دخترک، یک بغل لاله از کوه چیده بود.
□ (۲) یک دنیا عشق را به او ارزانی داشتیم.
□ (۳) مدیر، برای کلاس ما یک تخته سیاه خریداری کرد.
□ (۴) یک لیوان نوشیدنی داغ، در زمستان بسیار دلچسب است.

✓ تست ۱۸۶ نمودار پیکانی کدام گزینه متفاوت است؟

□ (۱) مسئله‌آموز صد مدرس □ (۲) مهر یار خوش‌سخن

□ (۳) رنگ سرخ ارغوانی □ (۴) خانه مهر یار

📖 تست ۱۸۷ در ترکیب‌های کدام دسته، تماماً «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» به کار رفته است؟

- (۱) خطّ پدرم - نویسنده کتاب بینوایان - دوست خواهر مریم
 (۲) کتاب ادبیّات من - مداد رنگی مریم - نمایش دیدنی گیرا
 (۳) تابلوی نقّاشی کمال‌الملک - تابلوی زیبای نقاشی - رنگ گل لاله
 (۴) گل سُرخم - روز پیروزی رزمندگان - عطر سنبل بنفش

📖 تست ۱۸۸ در کدام بیت «صفت مضاف‌الیه» وجود دارد؟

- (۱) نرگس مست نوازشگر مردم‌دارش
 (۲) ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد
 (۳) ز در درآ و شبستان ما ممتور کن
 (۴) بس که در خرقة آلوده زدم لاف صلاح
 خون عاشق به قح‌گر بخورد نوشش باد
 ساقی به دور باده گلگون شتاب کن
 هوای مجلس روحانیان معطر کن
 شرمسار از رخ ساقی و می رنگینم

📖 تست ۱۸۹ ترکیبات به کار رفته در کدام گزینه تماماً «قید صفت» هستند؟

- (۱) کودک بسیار باهوش، مرد بسیار سخن
 (۲) انسان بسیار دان، هوای بسیار سرد
 (۳) نویسنده بسیار تیزبین، دوست بسیار مهربان
 (۴) واعظ بسیارگو، غذای بسیار لذیذ

📖 تست ۱۹۰ در کدام گزینه «صفت صفت» به کار رفته است؟

- (۱) صفت شمارشی اصلی
 (۲) غذای تند لذیذ
 (۳) کمد بی‌نظم شلوغ
 (۴) روز سرد برفی

آزمون ۲۰ (فصل ششم)

📖 وابسته‌های وابسته

📖 تست ۱۹۱ در عبارت زیر، کدام واژه «وابسته وابسته» است؟

«آن چه در رباعیات اصیل ختام متجلی است، انعکاسی است از روح پرشور و حسّاس، هوشی تیز، فکری جست‌وجوگر و ژرف‌بین که در راز جهان غور می‌کند و دریافته‌های او ناظر به سرگذشت همه افراد بشر است.»

- (۱) ختام (۲) ژرف‌بین (۳) او (۴) همه

📖 تست ۱۹۲ در کدام ابیات، تعداد «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» با هم یکسان است؟

(الف) دلا رفیق سفر بخت نیکخواهت بس
 (ب) خیال خال تو با خود به خاک خواهیم برد
 (پ) ز حسرت لب شیرین هنوز می‌بینم
 (ت) ای صبا با ساکنان شهر یزد از ما بگو
 (ث) غنچه گلبن وصلم ز نسیمش بشکفت
 نسیم روضه شیراز پیک راهت بس
 که تا ز خال تو خاکم شود عبیرآمیز
 که لاله می‌دمد از خون دیده فرهاد
 کای سر حق ناشناسان گوی چوگان شما
 مرغ خوشخوان طرب از برگ گل سوری کرد

- (۱) الف، ت، ث (۲) الف، پ، ت

- (۳) ب، پ، ت (۴) ب، ت، ث

تست ۱۹۳ در کدام ابیات «صفت مضاف‌الیه» به کار رفته است؟

- الف) در راه عشق و سوسه‌اهرمن بسی است
 ب) زان بیش تر که عالم فانی شود خراب
 پ) تسبیح و خرقه لذت مستی نبخشدت
 ت) بگو به خازن جنت که خاک این مجلس
- ۱) الف، ت ۲) ب، پ ۳) ب، ت ۴) الف، پ

تست ۱۹۴ در همه ترکیبات زیر به جز «متمیز» به کار رفته است.

- ۱) یک شیشه گلاب، دو فروند هواپیما
 ۲) دو جلد کتاب، چهار حلقه چاه
 ۳) دو تخته قالی، سه عنوان مجله
 ۴) سه شاخه درخت، چهار نفر نخل

تست ۱۹۵ تعداد «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» در کدام بیت بیش تر است؟

- ۱) دهان تنگ شیرینش مگر ملک سلیمان است
 ۲) در کف غصه دوران دل حافظ خون شد
 ۳) زلف خاتون ظفر شیفته پرچم توست
 ۴) در چین طره تو دل بی حفاظ من
- که نقش خاتم لعش جهان زیر نگین دارد
 از فراق رخت ای خواجه قوام‌الدین داد
 دیده فتح ابد عاشق جولان تو باد
 هرگز نگفت مسکن مألوف یاد باد

تست ۱۹۶ در کدام یک از ترکیبات زیر «صفت صفت» به کار نرفته است؟

- ۱) رنگ آبی آسمانی ۲) کیف قهوه‌ای تیره
 ۳) دوست مهربان خوش خلق ۴) منظومه حماسی مصنوع

تست ۱۹۷ نمودار پیکانی کدام «وابسته وابسته» نادرست رسم شده است؟

- ۱) عطر خوشبوترین گل ۲) خط نوجوان هنرمند
 ۳) امضای پدر م ۴) چند دسته نرگس

تست ۱۹۸ با توجه به رباعی زیر، کدام واژه «وابسته وابسته» نیست؟

- یک دم غم جان دار غم نان تا کی
 اندر ره طبل ایشکم و نای و گلو
- وز پرورش این تن نادان تا کی
 این رنج زنج به ضرب دندان تا کی
- ۱) جان ۲) این ۳) نادان ۴) ایشکم

تست ۱۹۹ نمودار «وابسته وابسته» در کدام مصراع متفاوت است؟

- ۱) همدست همه دست‌زنانم کردی
 ۲) مهمان دو دیده شد خیالت گذری
 ۳) امروز به گرد هر دری می‌گردم
 ۴) ماییم و هوای روی شاهنشاهی

تست ۲۰۰ در رباعی زیر چند «وابسته وابسته» به کار رفته است؟

- مجموع جهان عاشق یک پاره من
 خورشید و فلک غلام سیاره من
- چاره‌گر و چاره‌ساز بیچاره من
 نظاره‌گر دو کون، نظاره من
- ۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج

www.gajmarket.com

آزمون ۲۱ (جامع فصل‌های ۴، ۵، ۶)

هسته و وابسته، ترکیب وصفی و اضافی، وابسته‌های وابسته

با توجه به رباعی زیر کدام گزینه نادرست است؟

- ای عشق تو در جان کسی و آن کس من
گویی بینم لب تو را چون لب خویش
مجرّوح به دندان کسی و آن کس من
- ۱) در شعر هفت ترکیب اضافی به چشم می‌خورد.
۲) شعر حاوی سه ترکیب وصفی است.
۳) در شعر، «کس» سه بار هسته و سه بار وابسته واقع شده است.
۴) در شعر یک وابسته وابسته وجود دارد.

با توجه به عبارت زیر، همه گزینه‌های زیر به جز درست است.

- «مقصود هانف از سرودن ترجیع‌بند عارفانه، یافتن چشم بصیرت و محو شدن در پرتو عشق آفریدگار است. وی آدمی را از تنگنای ظواهر به عالمی برتر پرواز می‌دهد. این سعادت درونی و به تعبیر هانف، کیمیای جان به رضایتی منتهی می‌شود که وصف حال این وارستگان بی‌نیاز را در بندهای آن می‌توان دید.»
- ۱) در عبارت فوق، دوازده ترکیب اضافی به کار رفته است.
۲) در عبارت فوق، شش ترکیب وصفی به چشم می‌خورد.
۳) در عبارت فوق، سه «صفت مضاف‌الیه» دیده می‌شود.
۴) عبارت فوق حاوی دو «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» است.

با توجه به عبارت زیر کدام گزینه صحیح است؟

- «مسمّط‌سرای نامور در تاریخ ادب فارسی، منوچهری دامغانی است و یکی از مشهورترین مسمّط‌های او چنین شروع می‌شود: «خیزید و خز آرید که هنگام خزان است». ادیب الممالک نیز دل‌بسته همان مسمّط بوده و شعر خود را به همان وزن سروده است.»

- ۱) متن حاوی شش ترکیب وصفی است.
۲) در متن، شش ترکیب اضافی به چشم می‌خورد.
۳) سه وابسته وابسته، در متن دیده می‌شود.
۴) دو واژه «مسمّط» در متن فوق، هسته هستند.

نوع «وابسته وابسته» در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) در اندرون من خسته‌دل ندانم کیست
۲) نصیحت‌گوش‌کن جاناکه از جان دوست‌تر دارند
۳) به هست و نیست مرنجان ضمیر و خوش می‌باش
۴) جان فدای دهنش باد که در باغ نظر

در کدام ابیات زیر «وابسته وابسته» به کار رفته است؟

- الف) گل بر رخ رنگین تو تا لطف عرق دید
ب) سر فراگوش من آورد و به آواز حزین
پ) ز دست جور تو گفتم ز شهر خواهم رفت
ت) به تن مقصرم از دولت ملازمت
ث) به کام تا نرساند مرا لبش چون نای
- ۱) الف، پ، ت
۲) الف، ب، ث
۳) پ، ت، ث
۴) ب، پ، ت

تست ۲۰۶

تعداد ترکیب‌های «وصفی و اضافی» در زیر کدام بیت درست نوشته شده است؟

- ۱) مطرب چه پرده ساخت که در پردهٔ سماع
بر اهل وجد و حال در های و هو بیست
(یک، پنج)
- ۲) آن شب قدری که گویند اهل خلوت امشب است
یا رب این تأثیر دولت در کدامین کوکب است
(سه، سه)
- ۳) مرا به بند تو دوران چرخ راضی کرد
ولی چه سود که سررشته در رضای تو بست
(یک، چهار)
- ۴) خلوت‌گزیده را به تماشا چه حاجت است؟
چون کوی دوست هست، به صحرا چه حاجت است!
(سه، یک)

تست ۲۰۷

در کدام ابیات، قافیه، هستهٔ گروه اسمی است؟

- الف) خوش می‌دهد نشان جلال و جمال یار
ب) شکر خدا که از مدد بخت روزگار
پ) گر باد فتنه هر دو جهان را به هم زند
ت) دل دادمش به مژده و خجالت همی برم
- ۱) الف، ب ۲) ب، ت ۳) الف، پ ۴) پ، ت

تست ۲۰۸

با توجه به بیت زیر، کدام گزینه صحیح است؟

- اگر چه مستی عشقم خراب کرد ولی
اساس هستی من ز آن خراب آباد است
- ۱) «مستی و هستی» هستهٔ گروه نهادی هستند.
- ۲) «چه مستی» و «آن خراب‌آباد» ترکیب وصفی هستند.
- ۳) یک «وابستهٔ وابسته» در بیت وجود دارد.
- ۴) چهار «مضاف‌الیه» در بیت دیده می‌شود.

تست ۲۰۹

واژهٔ قافیه در کدام بیت «هسته» نیست؟

- ۱) روشن از پرتو رویت نظری نیست که نیست
ناظر روی تو صاحب‌نظرانند، آری
- ۲) اشک غمّاز من ار سرخ برآمد چه عجب
آب چشمم که بر او ممتّ خاک در توست
- ۳) ممتّ خاک درت بر بصری نیست که نیست
سرگیسوی تو در هیچ سری نیست که نیست
خجل از کردهٔ خود پرده‌داری نیست که نیست
زیر صد ممتّ او خاک دری نیست که نیست

تست ۲۱۰

واژهٔ «قافیه» در کدام بیت «وابستهٔ وابسته» است؟

- ۱) هر دمش با من دل‌سوخته لطفی دگر است
آن شد ای خواجه که در صومعه بازم بینی
- ۲) چه کند کز پی دوران نرود چون پرگار؟
صوفیان جمله حریفند و نظرباز ولی
- ۳) این گدا بین که چه شایستهٔ انعام افتاد
کار ما با رخ ساقی و لب جام افتاد
هر که در دایرهٔ گردش ایّام افتاد
زین میان حافظ دل‌سوخته بدنام افتاد

آزمون ۳۸ (جامع)

تست ۳۷۱ با توجه به بیت زیر کدام واژه «وابسته و وابسته» نیست؟

- به زلفی بسته‌ام دل از مضامینم چه می‌پرسی
 (۱) عالم (۲) باریک (۳) موی (۴) «ش»
 دو عالم معنی باریک قربان سر موی

تست ۳۷۲ زمان فعل «می‌شنود» در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) یک آدمی نگرستی
 (۲) تا نوشتم صفت روی تو در دفتر خویش
 (۳) راه‌بین آواز ایشان می‌شنود
 (۴) گفت هارون عشق مجنون می‌شنود
 می‌شنودی خلق و خوش می‌زیستی
 بوی گل می‌شود از ورق اشعارم
 لیک از گفتارشان آگه نبود
 آن هوس او را چو مجنون در ربود
 همه ابیات زیر به «شیوه بلاغی» سروده شده‌اند؛ به جز:

- (۱) بر آن چشم سیه صد آفرین باد
 (۲) من که باشم در آن حرم که صبا
 (۳) گرچه شیرین‌دهان پادشهانند ولی
 (۴) ز گریه مردم چشم نشسته در خون است
 که در عاشق‌کشی سحرآفرین است
 پرده‌دار حریم حرمت اوست
 او سلیمان زمان است که خاتم با اوست
 بین که در طلبت حال مردمان چون است

تست ۳۷۴ با توجه به رباعی زیر کدام گزینه نادرست است؟

- ناخوانده به هر جا که روی غم باشی
 تا کافر را خدا نخواند نرود
 (۱) الگوی ساخت جمله چهارم، «نهاد+مسند+فعل» است. (۲) در شعر، سه جمله «مرکب» وجود دارد.
 (۳) در شعر، «دو ترکیب وصفی» به چشم می‌خورد. (۴) شعر دارای «نه» جمله است.
 و خواننده روی، تو محرم آن دم باشی
 شرمت بادا ز کافری کم باشی

تست ۳۷۵ در کدام بیت زیر فعل «مجهول» وجود دارد؟

- (۱) هر دم ز دیار خویش پویان
 (۲) در صنع تو کامد از عدد بیش
 (۳) چون عشق سرشته شد به گوهر
 (۴) مجنون چو شنید پند خویشان
 بر نجد شدی سرودگویان
 عاجز شده عقل علت‌اندیش
 چه باک پدر، چه بیم شوهر
 از تلخی پند شد پریشان

تست ۳۷۶ نقش واژه‌های مشخص شده در بیت زیر به ترتیب کدام است؟

- گفتمش: سلسله زلف تبتان از پی چیست؟
 (۱) متمم، نهاد، نهاد، صفت
 (۲) متمم، مفعول، نهاد، مضاف‌الیه
 (۳) مفعول، نهاد، منادا، صفت
 (۴) مفعول، مفعول، منادا، مضاف‌الیه
 گفت: حافظ گله‌ای از دل شیدا می‌کرد

تست ۳۷۷ اگر نقش موصوف‌ها «متممی، نهادی، اضافی و مفعولی» باشد، ترتیب ابیات در کدام گزینه درست است؟

- (الف) اگر چه موی میانت به چون منی نرسد
 (ب) حافظ این حال عجب با که توان گفت که ما
 (پ) در میان آب و آتش همچنان سرگرم توست
 (ت) برکشد آینه از جیب افق چرخ و در آن
 خوش است خاطر از فکر این خیال دقیق
 بلبلانیم که در موسم گل خاموشیم
 این دل زار نزار اشک بارانم چو شمع
 بنماید رخ گیتی به هزاران انواع
 (۱) پ، ب، الف، ت
 (۲) ت، پ، الف، ب
 (۳) الف، ت، پ، ب
 (۴) ب، الف، پ، ت

آزمون ۵۰ (جامع)

۴۹۱ تست با توجه به شعر زیر، کدام گزینه نادرست است؟

شبستان را به روی خویشتن زُفت به زاری با خدای خویشتن گفت
 خداوندا شـبـم را روز گردان چـو روزم بر جهان پیـروز گردان
 شبی دارم سیاه از صبح نومید در این شب رو سپیدم کن چو خورشید

۱) در شعر، سه جمله با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» وجود دارد.
 ۲) در شعر، چهار مفعول به کار رفته است.
 ۳) در شعر، سه ترکیب اضافی به چشم می‌خورد.
 ۴) نقش دستوری «روی» و «روز» (در مصراع چهارم) یکسان است.

۴۹۲ تست نقش دستوری «موصوف» در مقابل کدام بیت نادرست ذکر شده است؟

۱) ز من ناید به واجب هیچ کاری
 ۲) چنان گو راز خود با بهترین دوست
 ۳) چو دوزی صد قبا در شادکامی
 ۴) چو بزمش بوی خوش را ساز دادی

گـر از من ناید، آید از تو، باری (نهاد)
 که پنداری که دشمن تر کسی اوست (متمم)
 بدر پیراهنی در نیک‌نامی (مفعول)
 صبا دام ریاحین باز دادی (مفعول)

۴۹۳ تست تعداد «جمله» در مقابل کدام بیت نادرست ذکر شده است؟

۱) مکن با هیچ بدمحضر نشستی
 ۲) تو آتش‌طبعی، او عود بلاکش
 ۳) مگر کز بند غم بازم رهانی
 ۴) میان در بند و زور دست بگشای

که نارد در شکوهت جز شکستی (چهار)
 بسوزد عود چون بفرورد آتش (چهار)
 که مردن به مرا زین زندگانی (دو)
 برون شو، دستبرد خویش بنمای (چهار)

۴۹۴ تست الگوی جمله مشخص شده در بیت زیر کدام است؟

بسا دیا که یابی سرخ و زردش کبود و ازرق آید درنوردش

۱) نهاد + مفعول + فعل
 ۲) نهاد + مفعول + مسند + فعل
 ۳) نهاد + مسند + فعل
 ۴) نهاد + متمم + مسند + فعل

۴۹۵ تست با توجه به شعر زیر، واژگان کدام دسته همگی «هم‌نقش» نیستند؟

کاش چون پاییز بودم / کاش چون پاییز خاموش و ملال‌انگیز بودم / برگ‌های آرزوهایم یکایک زرد می‌شد / آفتاب دیدگانم سرد می‌شد / آسمان سینه‌ام پردرد می‌شد / ناگهان طوفان اندوهی به جانم

چنگ می‌زد / اشک‌هایم همچو باران دامنم را رنگ می‌زد

۱) کاش، یکایک، ناگهان
 ۲) خاموش، زرد، پردرد
 ۳) برگ، سینه، طوفان
 ۴) آرزو، دیدگان، اندوه

تست‌های کنکور

تست ۵۰۱ با توجه به مصراع‌های زیر، اجزای کدام مصراع‌ها از «نهاد + فعل» تشکیل شده است؟ (ریاضی ۹۹)

- (الف) بسیار فرق باشد از اندیشه تا وصول
 (ب) دلیل صدق نباشد نظر به لاله و سنبل
 (پ) سعدی از این پس نه عاقل است نه هشیار
 (ت) ز سر به در نرود همچنان امید وصال
 (ث) دی به چمن برگذشت سرو سخنگوی من
- ۱) الف، ب، ت ۲) الف، ت، ث ۳) ب، پ، ث ۴) ب، ت، ث

تست ۵۰۲ در کدام گروه واژه، رابطه معنایی واژه‌ها، با سایر گروه‌ها، متفاوت است؟ (ریاضی ۹۹)

- ۱) آسمان و ماه - دریا و ماهی - شعر و قصیده
 ۲) تفوق و برتری - عقده و گره - صواب و صلاح
 ۳) حیوان و چنگال - آشپزخانه و چاقو - رمضان و تشنگی
 ۴) خانواده و همسر - مدرسه و تخته سیاه - پادگان و سرباز

تست ۵۰۳ در کدام ابیات، «صفت مضاف‌الیه» وجود دارد؟ (ریاضی ۹۹)

- (الف) غنیمت‌دان در این عالم وصال سبز خطآن را
 (ب) مگردیده‌است چشم خویش نگاه آن سمن بر را؟
 (پ) نیچید سر ز زخم گاز شمع ما سیه‌روزان
 (ت) دل خود رابه صید امید کردم چاک از این غافل
 (ث) عرق رخسار آن خورشید طلعت بر نمی‌دارد
- ۱) الف، ب، ث ۲) الف، پ، ت ۳) ب، پ، ث ۴) ب، پ، ت

تست ۵۰۴ با توجه به ابیات زیر، کدام مورد «غلط» است؟ (ریاضی ۹۹)

- با لعل لب‌ت شراب را مستی نیست
 ما را دهن تو نیست می‌پندارد
- ۱) «مستی، پستی و هستی» همگی مسند هستند.
 ۲) در ابیات «وابسته و وابسته» و یک ترکیب وصفی وجود دارد.
 ۳) «را» هم در معنای حرف اضافه و هم در معنای حرف نشانه آمده است.
 ۴) اجزای تشکیل‌دهنده یکی از جمله‌ها «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است.

تست ۵۰۵ در میان مصراع‌های زیر، اجزای چند جمله «نهاد + مفعول + فعل» است؟ (تجربی ۹۹)

- (الف) آن پی مهر تو گیرد که نگیرد پی خویشش
 (ب) نشستم تا برون آیی خرامان
 (پ) تو در عالم نمی‌گنجی ز خوبی
 (ت) دوست دارد آن‌که داری دوستش
- ۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج

۷۳۰ تست

با توجه به عبارت زیر، اجزای اصلی در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟
«سخنان دل‌انگیز و شورآفرین جاری بر زبان بعضی از شعرا، نمایانگر قدرت بی‌چون و چرای آن‌ها در تصویر حوادث و زنده جلوه دادن داستان‌ها شده است.»
(زبان ۸۶ با تغییر)

۱) سخنان دل‌انگیز و شورآفرین ... نمایانگر قدرت بی‌چون و چرای آن‌ها ... شده است.

نهاد مسند فعل

۲) سخنان دل‌انگیز و شورآفرین جاری بر زبان بعضی از شعرا داستان‌ها شده است.

نهاد مسند فعل

۳) سخنان دل‌انگیز و شورآفرین جاری بر زبان بعضی از شعرا نمایانگر شده است.

نهاد متمم مسند فعل

۴) سخنان دل‌انگیز و شورآفرین بعضی از شعرا نمایانگر شده است.

نهاد مفعول مسند فعل

۷۴۱ تست

اجزای اصلی عبارت زیر در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟
«در حوزه‌ی صور خیالِ منوچهری، تشبیه، استعاره و تشخیص به صورت‌های گوناگون عرصه‌ای فراخ دارد.»

۱) صور خیال منوچهری صورت‌های گوناگون دارد.

نهاد متمم فعل

۲) تشبیه، استعاره و تشخیص عرصه‌ای فراخ دارد.

نهاد مفعول فعل

۳) منوچهری تشبیه، استعاره در حوزه‌ی صور خیال دارد.

نهاد مفعول متمم فعل

۴) منوچهری تشبیه، استعاره و تشخیص عرصه‌ای فراخ دارد.

نهاد مفعول مسند فعل

۷۴۲ تست

اجزای اصلی عبارت زیر در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟
«بی‌شک حکمای بزرگی چون خیتام و حافظ، نکات اخلاقی، پند و نصیحت و همین‌طور تشریح نکات عمیق فلسفی و منطقی و عواطف انسانی را از فردوسی آموخته‌اند.»
(فنازی از کشور ۸۶ با تغییر)

۱) حکمای بزرگی ... نکات اخلاقی، پند و نصیحت و ... از فردوسی آموخته‌اند.

نهاد مفعول متمم فعل

۲) حکمای بزرگی ... نکات اخلاقی پند و نصیحت چون خیتام و حافظ آموخته‌اند.

نهاد مفعول متمم فعل

۳) حکمای بزرگی چون خیتام و حافظ نکات اخلاقی، پند و نصیحت و ... آموخته‌اند.

نهاد مفعول فعل

۴) حکمای بزرگی چون خیتام و حافظ نکات اخلاقی، پند و نصیحت و ... از فردوسی آموخته‌اند.

نهاد مفعول مسند فعل

پاسخنامه تشریحی

۱ ۳ الف (که چون بگریزد ب) تا آن را ... بیاراست. ت) اگر فرماید ... تا ملک را ...

۲ ۴

ب) چندین چشش از بهر چه تا جان تلخت خوش شود / چندین کشش از بهر چه تا درسی در اولیا

هسته وابسته هسته وابسته

مرکب مرکب

ت) آن دم تو را او می‌کشد تا وارهند مر تو را

هسته وابسته

مرکب

ث) چندان بنال اندر شبان / کز گنبد هفت آسمان در گوش تو آید صدا

هسته وابسته

مرکب

ج) گر مجرمی، بخشیدمت / [اگر] فردوس خواهی دادمت

وابسته هسته وابسته هسته

مرکب مرکب

۳ ۳ جملات غیرساده:

کنم جان خود را فدای وطن / که با او چنین است پیمان من

جمله هسته جمله وابسته

جمله غیرساده

کسی کز بدی دشمن میهن است / به یزدان [سوگند می‌خورم] که بدتر ز اهریمن است

جمله وابسته جمله هسته جمله وابسته

جمله غیرساده

رود دژه‌ای گر ز خاکت به باد / به خون من آن دژه آغشته باد

جمله وابسته جمله هسته

جمله غیرساده

۴ ۱ «و» / «تا» در جمله «پ» حرف ربط وابسته‌ساز نیست.

الف) بازگان مردی را برای تعهد او بگذاشت تا وی را تیمار می‌داد.

حرف ربط وابسته‌ساز

جمله هسته جمله وابسته

جمله غیرساده (مرکب)